

## Zpráva z konference Evropské asociace cizího jazyka

Jednou z vědecky i politicky významných vědních oblastí zasahujících do pedagogiky, resp. oborových didaktik, aplikované lingvistiky, neurověd a psychologie a jiných je vědní disciplína zabývající se osvojováním cizího jazyka (SLA – second language acquisition). Na evropské úrovni se jí výzkumně zabývá *European Second Language Association* (EuroSLA) – Evropská asociace cizího jazyka (<http://eurosla.org/home.html>). Tato vědecká společnost pořádá každoročně konferenci v jednom z evropských měst. Poslední, v pořadí již 22. konference, se konala 6.–8. září 2012 na *Univerzitě Adama Mickiewicze* v polské Poznani. Zaměřovala se tentokráte na problematiku *Rozšiřování hranic disciplíny, a reagovala tím na typickou, výše naznačenou* interdisciplinaritu výzkumu osvojování cizího a druhého jazyka. Nejčastěji bývá tento výzkum propojován například s lingvistikou a kognitivní neuro-lingvistikou.

Plenární vystoupení konference byla zaměřena na nejnovější témata oboru, jako je velmi slibný, nový přístup k jazyku a bilingvistice prostřednictvím konceptu tzv. *Event-Related Potentials* (ERPs) vycházejícího z výzkumů mozku (Guillaume Thierry) nebo komplexita jako multidimenzionální fenomén v cizím jazyce, její indikátory a možnosti měření (Alex Housen), přičemž komplexita je chápána jako základní strukturující faktor a deskriptor výkonu žáků, jejich vzdělávacích výsledků a rozvoje v cizím jazyce. Další plenární příspěvky se zabývaly vícečetnou determinovaností řešení lexikální ambivalence v bilingvní mysli (Anna B. Cieślicka) a výzkumem emocí ve vazbě na vícejazyčnost (Jean-Marc Dewaele).

Program konference probíhal v 6 tematicky oddělených paralelních sekcích, kde bylo prezentováno celkem 191 příspěvků. Velká pozornost byla věnována tematice výzkumu třetího cizího jazyka a jazykovému transferu. Dalším významným tématem byl výzkum v lingvistické oblasti osvojování cizího jazyka, přičemž důraz byl kladen zejména na fonetické a lexikologické aspekty. Nechyběla také témata z didaktiky cizích jazyků a témata zaměřená na psychologické a pedagogické aspekty osvojování cizího jazyka. Jako příklad lze uvést prezentaci, která se zabývala učením se katalánštiny jako druhému cizímu jazyku (L3). Cílem bylo zkoumat přesvědčení, úzkost spojenou s jazykem a motivaci při učení se katalánštiny jako druhého cizího jazyka. Výzkumný vzorek tvořili vysokoškolští studenti, jejichž mateřský jazyk byla španělština a první cizí jazyk angličtina (L2). Výzkum zjistil, že předešlé učení se L2

mělo pozitivní vliv na přesvědčení a motivaci k učení se katalánštině. U většiny studentů byla zjištěna střední úroveň úzkosti spojené s jazykem, která však neměla vliv na osvojování L3. Další studie je možné nalézt ve sborníku rozšířených abstraktů, který je dostupný na stránkách konference (<http://ifa.amu.edu.pl/eurosla22/start>).

V rámci konference byl organizován kulatý stůl k interdisciplinárním pohledům na osvojování fonologie a posterová sekce se 17 příspěvků. Konferenci předcházely také doktorandský workshop, který nabízel studentům příležitost prezentovat disertační projekty a získat k nim zpětnou vazbu.

Každoročně je v nakladatelství John Benjamins z vybraných konferenčních příspěvků rozšířených do podoby studií vydávána recenzovaná ročenka *The EUROSLA Yearbook* indexovaná v LLBA. Pravidelně jsou také pod záštitou EuroSLA vydávány tematicky zaměřené monografie. Návrhy témat monografií i příspěvků přicházejí od členů EuroSLA a širší odborné veřejnosti. Obě aktivity představují pro českou odbornou veřejnost zajímavou publikační platformu.

Další konference EuroSLA se bude konat 28.–31. 8. 2013 na Univerzitě v Amsterdamu. Plenární vystoupení budou mít významní profesori (nejčastěji z oboru aplikované lingvistiky), jako je Alison Mackey (USA), Marianne Nikolov (Maďarsko), Pavel Trofimovich (Kanada) a Rens Bod (Nizozemí). Více informací lze nalézt na stránkách konference (<http://aclc.uva.nl/conferences/eurosla-23/eurosla-23.html>).

Konference patří mezi jednu z nejlepších v dané oblasti ve světě a lze ji české odborné komunitě doporučit. Prezentuje současný stav výzkumu osvojování cizího jazyka, zejména ve vazbě na výzkumy v oblasti neurolingvistiky a výzkumu mozku. Z České republiky bývá zastoupení účastníků nízké (letos 2 účastníci z Masarykovy univerzity a 2 z Univerzity Palackého v Olomouci). Výzvou pro českou odbornou veřejnost je konstatování výboru konference na zasedání, že by v budoucnu rád pořádal konferenci v ČR, např. v Praze.

*Kateřina Vlčková, Miroslav Janík*  
*Institut výzkumu školního vzdělávání PdF MU*

## Pozvánka na konferenci *Aspekty profesionalizace učitelského vzdělávání*

Ve dnech **10.–12. října 2013** pořádá Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci 4. mezinárodní konferenci k problematice dějin, výchovy a vzdělávání pod názvem ***Aspekty profesionalizace učitelského vzdělávání ve střední a jihovýchodní Evropě – historické a systematické aspekty.***

V současné pedagogické diskusi jsou často tematizovány aspekty profesionalizace učitelské profese. V této souvislosti je vedena diskuse jak o národních schématech, která dané téma ovlivňovala a ovlivňují, tak jsou pojímány snahy o vymezení a definování klíčových učitelských kompetencí, které by měly být společné v rámci evropského vzdělávacího prostoru. V této souvislosti je zřejmé, že historické aspekty učitelského vzdělávání nemohou být ve společné evropské diskusi ponechány stranou.

Konference podá plastický obraz o podmínkách vývoje učitelského vzdělávání v zemích střední a jihovýchodní Evropy od počátků moderního učitelského vzdělávání až po postupné zavádění a realizaci systematické reformy učitelského vzdělávání. Pozornost bude věnována období poslední třetiny 18. století (zejména období po roce 1774) až do konce 19. století. Zájem se bude soustředit na reformu učitelského vzdělávání tzv. obecných či národních škol.

Záměrem konference je představit a analyzovat učitelské vzdělávací koncepce v jednotlivých evropských regionech daného období, tyto přístupy porovnat a zasadit je do širšího diskurzivně-analytického rámce. Budeme hledat odpovědi na otázky, kdo byl hlavním aktérem daných reforem, na jakých konceptech se tyto reformy zakládaly? Jaké vzdělávací cíle předpokládaly „a priori“ dané reformní koncepty učitelského vzdělávání, jaký obraz vzdělání člověka a scholarizace společnosti stál „nevědomě“ v pozadí konstrukce a operacionalizace daných konceptů?

**Anotace příspěvků na konferenci se zasílají do 31. 5. 2013** na e-mailovou adresu [andrea.rozkovcova@tul.cz](mailto:andrea.rozkovcova@tul.cz). Bližší informace o konferenci jsou dostupné na webové adrese <http://dejiny-ucitelskeho-vzdelavani.fp.tul.cz>.

Konferenci spolupořádá Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. Konference se koná se pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, prof. PhDr. Petra Fialy, Ph.D., ve spolupráci s Českou pedagogickou společností a za podpory ESF projektu „Systém part-

---

Stöckelová, T. (2012). *Nebezpečné známosti. O vztahu sociálních věd a společnosti*. Praha: SLON.

Otázka, co věda přináší společnosti, je na místě. Odpověď vědní politiky na ni se však dnes pohybuje v úzkém pojetí, které jako užitek rozpoznává především technologie, materiální artefakty a obchodovatelné patenty či licence, jež mají přispět ke konkurenceschopnosti ekonomiky. Tato studie je pojednáním o působení sociálních věd ve společnosti, které polemizuje s takto zjednodušujícím pojetím. Inspiruje se konceptuálními rámci vycházejícími ze sociologie vědy a vědních studií a ukazuje a rozebírá různé formy tohoto působení a jeho konkrétní případy. Ve studii jde o kritiku současné vědní a vysokoškolské politiky. Neusiluje přitom však o jednoduchou obhajobu sociálních věd. Základní teze jsou tři. Působení sociálních věd: 1. je významnější a mnohostrannější, než se obvykle předpokládá nejen ve veřejné debatě a vědní politice, ale i v samotné odborné obci; 2. může podporovat určité směřování společnosti a oslabovat jiné, a je proto vždy v širokém smyslu slova politické; 3. nemusí být vždy pozitivní a neproblematické. Je proto nutné a má smysl pokládat si otázku po možnostech veřejné vykazatelnosti a demokratické participace ve vztahu k vytváření a využívání sociálněvědního poznání a experimentovat s jejich novými formami. V úvahách o přínosech vědy a její společenské hodnotě nesmí jít o jednosměrné působení vědy na společnost, ale komplexní pohyb vědění ve společnosti.

Pedagogika 4/2012

Čtvrté loňské číslo Pedagogiky je věnováno především teorii výchovy a obsahuje následující studie: Teorie výchovy v postmoderní době: krize nebo nová příležitost? Úvaha o univerzalitě a komplexnosti v pedagogických souvislostech (M. Strouhal), Podněty z oblasti hlubinné psychologie pro nově pojatou teorii výchovy a pedagogickou praxi (R. Jedlička), Teorie výchovy a její postavení v Pedagogickém semináři FF UK v Praze v meziválečném období (T. Kasper), Poznámky k diskusi o vědním profilu teorie výchovy (J. Koťa), Současné podoby pedagogiky volného času (P. Bauman), Pedagogické efekty humoru ve výukové komunikaci (K. Šedřová).